

- ✓ моніторити поточну ситуацію на основі онлайн-досліджень, опитувань та анкетувань і гнучко коригувати законодавство відповідно до отриманих результатів;
- ✓ створити простір для відкритого обговорення, найменування перешкод та подальшого коригування окремих процесів;
- ✓ закріпити в законодавстві простір для підвищення цифрової компетентності вчителів та учнів;
- ✓ встановити вимоги до підготовки онлайн-матеріалів.

Література:

1. Strenáčiková M. Jr. & Strenáčiková M. Sr. *Dištančné vzdelávanie v hudobnom umení* [Distant education in music art]. Reviewers: M. Pazúrik, A. Dushniy, M. Kołodziejski. – Košice: EQUILIBRIA, s.r.o., 2023.

УДК 78.071.4:78.022

Галина ОРИЩЕНКО
(Остер, Україна)

РОЛЬ ВИКЛАДАЧА В ПРОЦЕСІ НАВЧАННЯ ГРИ НА МУЗИЧНОМУ ІНСТРУМЕНТІ (на прикладі власного досвіду)

У процесі навчання гри на музичному інструменті (в нашому випадку – гітарі) учня початкової мистецької освіти, нами зазначено головну тезу – віртуозність викладача ефективно функціонує в площині викладання крізь призму музичної педагогіки. Отже, першочергове завдання викладача – навчати Музиці. Музиці як унікальному явищу, її місця у нашому житті, тобто пізнання світу через музику. І цей процес починається із віри та любові. Віри в свою справу, любові до неї, відчуття себе в цьому потоці приналежності до нього. Це дуже важливий момент. Тому, неможливо переконати когось в тому, у що сам не віриш, що не стало головним у твоєму житті. Діти – вони ж чесні, чисті по своїй природі, маючи іншу свідомість, вони не мають минулого, вони живуть сьогодні, тут і зараз.

Якщо викладач вірить у свою справу, любить її, то він навчає своїх учнів розуміти процес життя саме через пізнання своєї

діяльності. Він розвивається сам, і веде за собою учнів. Музика – найбільш трансцендентне з мистецтв, здатне змінювати стан свідомості в певну сторону. Тут потрібно пам'ятати дуже важливий момент: люди приходять до когось завжди за станом та відчуттями. Переважно за станом вагомості, значущості, потрібності. Існують три базові психологічні потреби людини – визнання, повага, схвалення. Завжди намагаємось правдиво дати дітям дещо значно більше, ніж навчання гри на гітарі – світогляд, культуру спілкування, музикознавчий супровід, знання світової культури. Тобто, важливим є стан, рівень, причетність до чогось вартісного, значного, особливого, вагомого. І це є дійсною правдою! Адже, музична освіта завжди, в усі часи, була й буде елітною і затребуваною!

Безсумнівно, знання предмета, який викладаєш, володіння виконавською технікою – це повинно бути. Неможливо навчити тому, чим не володієш сам. Це апріорі. Щоб бути успішною, потрібно вчитися. Завжди й всюди. Щодня, щохвилини! Людина, яка постійно навчається, входить в особливий потік оновлення, вона завжди лишається молодою, незалежно від віку, стає причетною до нескінченності Життя, адже воно справді безмежне.

Оскільки викладач, в більшості випадків, працює з дітьми, то він просто зобов'язаний постійно опановувати нові вершини, щоб бути ефективним в своїй діяльності. Адже, певною мірою, вчитель повинен сприймати світ через дитяче бачення, тобто бути відкритим, маючи пластичну, гнучку свідомість, спрямовану в майбутнє, як ніхто, виконуючи одну із Заповідей Спасителя: «будьте як діти!» Це надважливо, інакше, спільної мови з дітьми та молоддю ніколи не знайти! І, вже на цій хвилині, можна передавати свій досвід знань та вмінь дітям. Дуже важливо зростати! Хто не зростає, той нівелюється!

Я неодноразово була присутньою на майстер-класах Ади Миколаївни Роговцевої. Вона постійно наголошує, що має звичку щодня, ввечері, робити *check up* прожитого дня – чому навчилася, що усвідомила, тощо. Її можна слухати безмежно!

Так накопичується ще одна складова успіху – віра. Тепер вже віра учня у Вчителя. Без віри, без глибокої довіри, процес навчання буде абсолютно формальним, не матиме тієї глибинної сакральності, яка присутня в стосунках *вчитель – учень*. Ця

складова дещо втрачена в нашій культурі. Але, глобальний Схід її свято зберігає. Дітям для повноцінного формування здорових структур психіки цей процес просто необхідний! Його не замінити нічим і ніяк. І він повинен відроджуватися, якщо ми хочемо побудувати здорове суспільство. Кожна успішна людина, яка позитивно ствердилася в соціумі, може назвати когось, в кого вона навчалася, завдяки кому вона формувалась як особистість, як фахівець. Хто повірив у неї свого часу, всупереч очевидному, кому змогла довіритися, повірити! Адже, вірити в когось – це замало, треба ще вірити комусь, цей процес має бути дієвим як внутрішньо, так і зовні! Це як іти по невидимому мосту. Про це багато говорить життєвий приклад Януша Корчака, Василя Сухомлинського та багатьох інших сподвижників педагогіки. Такі важливі складові. Вони дієві! Здається, що вже так багато сказано про них, всі про них знають, але, як показує досвід, дуже мало хто розуміє їх глибинну сутність, і, головне, мало хто використовує в навчальному процесі.

Можливо, найважливішим є вміння ввести себе та учня, який, прийшовши, повірив викладачу в стан натхнення, захоплення своїм предметом, інструментом! Вміння викресати в собі цей вогонь, щоб запалити ним відкриту дитячу душу. Стан натхнення, стан піднесення є найбільш високими, незбагненними під час навчання. Їм складно дати визначення, пояснити, розкласти на логічні складові. Але, туди можна й треба навчитися потрапляти свідомо. Потрібно працювати зі своєю свідомістю. Радість – це найперше, чому ми повинні навчити дитину. Іноді доводиться добувати радість з сонячного променю, синього неба, раптово почутої приємної або значущої фрази. Недаремно В. Сухомлинський назвав один з розділів своєї книги «Серце віддаю дітям – Школа радості». Нещодавно відкрила для себе такі вже нові, сучасні сфери в роботі над собою як тілесно орієнтована терапія, невербальний коучинг. Вони дійсно працюють, це варто вивчати.

Щодо суто практичних навичок, роботи на уроці, ми багато співаємо. Співаємо практично все, що граємо. Також з дітьми придумовуємо свою, особливу систему в пізнаваних рухів, слів, на які діти швидко рефлексують. Тобто, показала рукою на праве плече, і учень вже знає, потрібно зняти напругу з правого

плеча або руки. Слово «ліфт» означає, що піднявся корпус гітари, а гриф пішов у підлогу, потрібно його підняти до потрібного рівня, тощо. Це наша таємна мова, наші секрети, і тільки наше! Діти просто обожнюють таємниці!

В процесі уроку введені елементи нейрогімнастики. По-перше, дітям це подобається, по-друге – це дійсно корисно, хоча, музикування саме по собі найбільш зміцнює та розвиває нейронні зв'язки головного мозку.

Я дирижую дітям! Ми намагаємося впродовж уроків вчитися відчувати перші долі, проводити їх, робити під час гри ауфтакти, цезури, відчувати фрази, правильно знімати звук в кінці фрази. Навіть, якщо виконується твір маленькими учнями, складається лише з двох нот, ми робимо його ідеально! Можливо, саме тому, що маю вокальний підхід до роботи з твором, в репертуарі моїх учнів так багато обробок народного мелосу. Вважаю це дієвим, адже, виконання народних творів, у сучасному звучанні, зміцнює наш зв'язок з етносом, з глибинною свідомістю українства, формує подальшу еволюційну спіраль нашої нації.

Таким чином, хочеться процитувати слова генія української педагогіки В. Сухомлинського «Музика – могутнє джерело думки. Без музичного виховання неможливий повноцінний розвиток дитини ... Музика-уява-фантазія-казка-творчість – така доріжка, йдучи якою, дитина розвиває свої духовні сили ... Тож, “Серце віддаю дітям”!».

УДК 37.091:780.616.432(477)

Тетяна СИДОРЕЦЬ
(Львів, Україна)

АКТУАЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРИНЦИПІВ КАРЛА ЧЕРНІ В СУЧАСНІЙ ФОРТЕПІАННІЙ ОСВІТІ УКРАЇНИ

Карл Черні – великий австрійський піаніст-педагог чеського походження, спадщину якого знає і цінує весь світ. Він автор багатьох знаменитих фортепіанних опусів, які з успіхом використовуються у фортепіанній педагогіці різних країн, включаючи всі ланки фортепіанної освіти в Україні. Слава прийшла до